

ІНФОРМАТОР

ДЛЯ ЧАСТИН
У.У.П.Ю

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТУНІВ ЕМІГРАНТІВ

КОМАНДА СУПЕ

Видає Субреферат УУПЮ на правах рукопису.

Адреса: Субреферат УУПЮ - Міттенвальд
/Карвендель/ Бгеркасерне V/55.

Ціна числа: 1 н.м.

Ч.6/1

15.ІІ.1947

Рік ІІ.

ДО СКАВТМАСТРІВ, ПЛАСТУНІВ СЕНІОРІВ ТА СТ. ПЛАСТУНІВ!

Субреферат УУПЮ намітив собі:

- а/ Перевести позаочний курс впорядників юнацьких гуртків;
- б/ Доповнити пластові матеріали до I. та II. пл. проби.

Для переведення цього плану потрібно співпраці всіх тих, які можуть послужити:

- а/ пластовими матеріалами :

1. Опрацьовані точки до I. і II. пл. проби.
2. Програми та зміст пластових сходів.
3. Цікаве із життя юнацьких частин.

- б/ Порадами та заввагами,
- в/ Домаганнями.

Інформатор для частин УУПЮ виходитиме двічі у місяць та є призначений для проведу в юнацьких частинах - /зв'язкових, опікунів, впорядників, інструкторів, курінних команд та гурткових проводів, частинно можуть користуватись ним пластуни-учасники/

Інформатор - це не часопис для юнацтва, а інструкторсько-вишкільний та методичний дорадник для тих, які провадять пластову працю по гуртках та курінях.

ПЛАСТОВІ ОСЕРЕДКИ.

Всі пластові частини одної або більше сусідніх місцевостей творять з'єднання під назвою Пластовий Кіш. Там, де це є неможливим, маємо Ініціативні Пластові Гуртки. Провід Пластового Коша творить Кошову Раду та вибрану нею Пластову Кошову Команду.

До Коша або І.П.Г. належать такі справи:

- 1/ Основування нових пластових частин та забезпечення їх провідниками,
- 2/ Народи - відправи для зв'язкових та вишкіл впорядників,
- 3/ Бути представником і посередником між вищими пластовими одиницями та даними частинами Коша, якщо йде про передавання наказів і т.п. згори вділ і навпаки,
- 4/ Координувати співпрацю поміж пл. частинами своєї місцевости головю в ділянці спільних виступів назовні,
- 5/ Інформування батьків, і громадських установ про виховну працю у пл. частинах шляхом доповідей, конференцій і т.п.

I. Основування нових пластових частин може наступити по підготовці та наміченні для них відповідних провідників/зв'язкових, опікунів, впорядників/.

2. Для правильної та кортсної праці в пл. частинах є конечна співпраця Коша із зв'язковими/переводження нарад-відправ та обговорювання всіх справ звязаних із виховною працею, підготовка, вишкіл та систематичні відправи впорядників, подача матеріалів та обговорення програми і змісту пластових занять.

3. Бути посередником та представником значить так заступати напрями, потреби та вимоги Пластового Уладу, як про це говорять ідейні основи Пласту, пластова традиція та всі доручення пластового проводу. Йде не лише про передачу, але про виконення всіх тих вимог, завваг і т.п. що відносяться до порушених справ.

4. Не мішатись до внутрішніх справ даної пластової частини, тільки налагодити відповідно співпрацю пластових частин, створюючи т.зв. "пластове середовище", дбаючи про пластові домівки, пл. літературу, правне відношення і т.п.

5. Гідно репрезентувати Пласт, нав'язуючи відповідні зв'язки із громадянством.

Для добра юнацьких частин треба звернути велику увагу на Пластовий Осередок.

МІЖКУРІННІ ЗМАГАННЯ.

В Інформаторі ч.5 подано правильник міжкурінних змагань. Пластові частини подбають про налагодження та ведення так пластової праці, щоби вона відповідала вимогам Правильника Міжкурінних Змагань.

ДРУГА ПЛАСТОВА ПРОБА.

Пластун-учасник здобуває пластова знання, відбуває пластові заняття, та живе по пластовому, одним словом входить в життя, як пластун. Дальшим етапом пластового виховання є тепер підготовка до другої пластової проби на ступінь "Пластуна-розвідчика", яка відрізняється від підготовки до першої пластової проби на ступінь "пластуна-учасника" головно тим, що пластун-учасник є вже обізнаний із пластовою працею, обов'язками, правами, а передовсім із пластовим законом. Він вже знає в чому лежить суть пластової праці. Самовиховання wraz із пластовою самодіяльністю є основою його діяння. Він вміє працювати й в гуртку та поза гуртком, збірно та індивідуально, при допомозі других та самостійно. Він вміє організувати, переводити та планувати. Він заслуговує на довіря.

Умови - услів'я, складання другої пластової проби:

- 1/ 6-місячна, бездоганна служба в Пласті його як пластуна-учасника,
- 2/ Закінчення 14. року життя.

1. Служба в Пласті це активна участь в гуртковій та курінній праці, яка відповідає вимогам праці для пластунів-учасників. Гуртки, або куріні, котрі не мають побудованої і непереводять правильно пластової праці, або переходять час реорганізації тощо, не можуть вчислятись до служби в Пласті, як виконення вимог до другої пластової проби. Фундаментальною вимогою є приналежність до пластового гуртка та праця в ньому. Під "бездоганною службою" слід розуміти пластову поведінку, згідну із пластовим законом, працю, яку вимагається від пластуна-учасника, добре ведення пластового діловодства, запорука, що пластун-учасник буде по пластовому поступати та працювати на ступні пластуна-розвідчика. Пластова проба, - це не лише вивчення на пам'ять вимаганого матеріалу. Це перш за все діяльність впродовж певного протягу часу для опановання, засвоєння та скріплення пластових знань / не для самого іспиту / і для такого діяння, що виробляло б пластовий світогляд та характер. Тому точки вимагані до пластових проб є так дібрані, що вимагають довшого протягу часу, бо важливість не у самому знанні, а у пластовому вихованні.

ПРОГРАМА ПЛАСТОВИХ СХОДИН ДЛЯ ПЛАСТУНІВ-УЧАСНИКІВ.

Одну із важливих ролей у пластовому житті відіграють сходи гуртка. На них сходяться пластуни, щоб у спільній виміні думок засвоїти собі пластове знання, та разом в спільноті, прямувати до своїх пластових ідеалів. Тому то впорядник мусить на сходи звернути велику увагу.

Зде проваджені сходи, приміром не підготовані, мляві, або викладені сухо, по-шкільному, відбирають від пластунів той розгін, ту молоду енергію, з якою вони хочуть працювати в Пласті. Часто такі неправильні сходи відстрашують їх від дальшої праці; пластуни стають пасивними й тоді стаємо перед проблемою, що гурток не проявляє праці, або стратив пластового духа.

Обов'язком впорядника чи гурткового є власне запобігти цьому через планове та вмале підготування сходів. До цього належить в першу чергу: а/приготування плану сходів б/обчислення часу, що припадає на поодинокі точки плану, на те, щоб сходи не були задовгі, або заскоро не скінчилися, а вкінці в/уложення самого матеріалу так, щоб при найменшій нарузі засвоїти якнайбільше пластового знання. Виказалось найкращим методом вміщування відпружних точок поміж тяжкі, в яких ум пластуна мусить бути напружений.

Якщо гімназійний курінь, на сходинах треба опрацьовувати менше історії та географії, отже шкільних предметів, з якими пластуни стічаються часто в школі, а звертати більшу увагу на саме пластування. З історичних тем вибирати такі моменти, які в'язалися б з пластовим життям, а не подавати історичних матеріалів сухо і трафаретно. Багато руху, ігор, пісень роблять сходи живими та відтягають пластунів від сталих їх занять-науки. По таких методичних заввагах хочу подати приклад пластових сходів в гуртку пластунів-учасників у віці 15-16 років.

Першим кроком до правильних сходів є виготовлення доброї програми, наприклад:

1. Відкриття сходів/5 хвилин/,
2. Відчитання протоколу з попередніх сходів/5 хв./,
3. Іван Богун/15 хвилин/,
4. Пісня: "Дума про Морозенка" /10 хвилин/,
5. Приготування пластового гуртка до мандрівки:
виряд/15 хвилин/,
6. Вправа у в'язанні пластових вузлів/15 хв./,
7. Основн картознавства/доповнення першої проби-15хв./,
8. Всячина /15 хв./,
9. Закриття сходів /5 хв./.

З таким планом, уложеним і обчисленим в часі, приступаємо до опрацьовання поодиноких точок. Звичайно перенимають їх на себе пластуни з даного гуртка, та все таки вказано, щоби впорядник чи гуртковий на кожних сходинах мав опрацьовану одну точку. Точно в означеній годині починаються сходи. Дижурний або гуртковий наказує збірку, здає звіт впорядникові, а цей відкриває сходи пластовим поздоровом. Перевірка присутності і офіціальна частина сходів закінчена. Гуртковий дає "розхід", і пластуни засідають на свої місця. Гуртковий писар прочитує протокол із попередніх сходів. По відчитанні протоколу є відчинена дискусія, в якій пластуни подають свої завваги щодо прочитаного протоколу. Опісля бере слово один із пластунів. Він оповідає:

Одною з визначних постатей нашої історії є полкевник Іван Богун, тому то і пластові одиниці чи табори залюбки вибирають собі його за свого патрона. Ці прикмети, якими визначався Богун є рушієм і найкращим прикладом до наслідування для пластунів. Він визначився не абияким хистом в боротьбі, політиці, а навіть у приватному житті

Іван Богун походив мабуть із шляхетного роду. Добре вихований і освічений, був одним із перших прихильників Хмельницького в його повстанні та залишився йому вірний аж до смерті. Він був сталим його дорадником і приятелем. Бере участь майже у всіх кампаніях і все, навіть в найтяжчих ситуаціях, виходить завжди завдяки своєму спритові зі своїм полком ціло. Вистачить згадати кілька епізодів з повстання, особливо критичних, щоб пізнати та взяти собі за приклад постать полковника Богуна. Найкращі приклади для нас, пластунів, будуть ці, які говорять про бистрість, обережність та скору орієнтацію нашого героя. Цікавий є епізод з бою під Берестечком. Козацькі війська, що численно були менші від польських, потерпіли поразку і мусіли відступати, переслідовані поляками. Між козаками повсталала паніка. Одиноким, що в такому критичному положенні задержав рівновагу духа і швидко орієнтувався в ситуації, був полковник Іван Богун. Він спрямовує при допомозі свого полку відступ козаків на недалекі болота, що не були стережені польськими військами. Наказує козакам скинути кожухи, вистелити ними мокляки і, так збудувавши міст, перепроводжує найперше важкі частини а опісля і піших через болота. Поляки спочатку нічого не зауважили. Вони були певні, що припруть козаків до боліт і знищать, але коли опам'ятались, було вже пізно. Найважливіші і найкращі частини були врятовані завдяки зрівноваженню і бистроті Богуна.

Іншим разом полковник Богун боронив зі своїм полком одну твердиню і мав доручення задержати коло неї якнайдовше головні польські сили, щоб дати змогу zorganizувати в запіллі добру козацьку армію. Поляки були свідомі його завдання, а ще до того злі за ряд пакостей, які він їм вчинив передше і рішили здобути твердиню та помститись на Богунові. Було це зимою і річка, що оточувала твердиню, замерзла та давала змогу полякам підступити по леді до замку, бо мости були всі знищені. Богун бачив приготування поляків, бачив скрутне становище, в якому находилася твердиня. В своєму бистрому умові зладив добрий план. Вночі перед наступом він наказує козакам прорубати лід, а порожні місця посипати соломкою, щоб вони не звертали уваги поляків. Ранком солома покрилась тонкою верствою льоду і якраз в цьому місці Богун спровокував поляків до наступу. І ось, коронна польська кіннота кинулась чвалом через лід. На середині річки лід проломився, і найкращі польські сили потонули. Ті, що остались живими, не мали вже охоти наступати, а поміч, що прийшла з запілля, розбила поляків і прогнала за межі Козацької Держави.

Ще не раз Богун виводив поляків в поле, от хоч би тоді, коли наказав козакам обернути кожухи шерстю і так налякав поляків, що козаки одержали поміч від татар. Богун все проявляв бистрість розуму, швидку орієнтацію, обережність та багато інших прикмет гідних нам, пластунам, до наслідування. Його найкращим приятелем-побратимом був полковник Данило Нечай...

Слово коротке, підчеркнені головні риси героя оповідання, змалювана фабула. Решту історичних фактів доповняють собі пластуни з історичної літератури. На доповнення пластун М. каже ще кілька слів. Він читав про Богуна недавно в книжці.

Наступну точку проводить найкращий у гуртку співак. Витягає свій співаник та диктує слова пісні-думи:

Ой, Морозе, Морозенку, ти преславний козаце,
За тобою, Морозенку, вся Україна плаче.

Не так тая Україна, як те горде військо,
Заплакала Морозиха, йдучи рано на місто.

"Не плач, не плач, Морозихо, не плач, не журися,
Ходи з нами, козаками, мед-вина напийся!"

/Див. вид. Б. Тищенко у Відні ч. 53/.

Переспівує мелодію раз, другий, а пластуни співають за ним. Вкінці мелодія опанована, вже навіть розбились по голосам. І знова поважна точка. Проводить пластун П., що спеціалізується в мандрівництві. Він починає:

Виряд мандрівника залежить передусім від роду мандрівки. Інакший виряд беремо літом, інакший зимою, інакший на коротку, 12-годинну прогульку, інакший на кількаденну прогульку. Найважливіше при кожній прогульці є вигідне, сильне взуття/взуття треба натягати поверх вовняних скарпет, що втягають піт/. Одежа на літні прогульки найкраще легка, спортова: короткі штани, сорочка-вітрівка. При одноденній прогульці вистане наплечник, відповідні харчі /високовартісні-багатокальорійні і малі об'ємом/, ніжик, мотузок, їдунка, обов'язково підручна аптечка. При довших літніх прогульках слід брати плахти на шатра, ссокирку, лопатку, сірники, годинник, польову пляшку, коци/1-2/, теплішу одежу, білля на дві зміни, карту, компас, свисток та інші речі, залежно від маршруту та цілі прогульки. Також і харчі треба взяти в більшій кількості, хіба, що десь в дорозі буде можливість їх закупити. Наплечник є найкращий з непромакальної тканини, з широкими ремінями, щоб не нагризли плечей. На випадок, коли в поземеллі не стрічається води, слід взяти польову пляшку з водою, краще не солодженою кавою або чаєм. Розуміється, аптечка є не-відлучна, а в її склад входить головно: йодина, вата, перев'язки, аспірина, амоняк та ін.

Коли прогулька відбувається в горах, треба взяти здорову ливну і добре підковані черевики/бергштайгери/. Коли відбуваємо прогульку гуртом, треба взяти спільний казан до варення, а також і підручні речі як рушник, мило, щітку до зубів, одежі, черевиків, гребінь, дзеркальце і т.д. При більшій кількості учасників можна ці речі розділити відповідно на кожного, але практика вказала, що найкраще мати все своє. Обтяження наплечника при звичайних маршрутах є пересічно по 7,5 кг. на учасника. Головно - підібрати всі речі так, щоб не носити зі собою нічого зайвого, обмежитися в уживанні до найконечніших річей /вигідна прогулька це вже не прогулька/, але, щоб і не бракувало необхідних речей. Зближається весна, а з нею час мандрівок. Кожну пластуна повинен покласти собі за точку честі роздобути власними силами повний мандрівничий виряд і унезалежитись під цим оглядом від інших.

""

Пластуни хотють його слова, щоб могли добре запам'ятати та примінити їх в наступній своїй пластовій мандрівці, а нагод таких тепер багато. Скінчили.

Встає гуртковий. Він тому два тижні заповів, що на цих сходинах будуть змагання за першенство в'язання пластових вузлів в гуртку. Пластуни принесли зі собою відповідні шнурки. Справа зовсім легка. Гуртковий каже назву вузла, а кожний, що знає його, старається якнайшвидше й найкраще зав'язати. Гуртовий слідкує за рухами і вкінці по 10-12 вузлах оголошує мистця гуртка у в'язанні вузлів. Його першим важним завданням є допомогти своїм друзям, які ще не вправились добре у в'язанні вузлів. Наступну точку опрацював впорядник, інструктор картознавства. Він приніс зі собою карту, компас та свої записки. Розкладає їх на столі та починає переходити основний матеріал картознавства. Хто знає вже цей матеріал, допомагає впорядникові, інші пригадують: /Гутірка з картографії буде подана в наступних числах "Інформатора"/.

Всі пригадали собі матеріал, який вже припав був порохом часу. Пора кінчати. Не тільки початок сходин, але і кінець показує товність гуртка.

В актуаліях обговорюється прикраса домівки, міжгурткові змагання, гуртковий заробіток і багато багато інших гурткових справ.

Вже все готове. Гуртковий прочитує план наступних сходин і розподіляє поодинокі точки пластунам до опрацювання. Опісля коротка збірка в лаві, поздоров, і пластуни розходяться, а гуртковий і впорядник обговорюють ще коротко справи гуртка.

Більш-менш в цей спосіб повинні проходити сходини гуртка пластунів-учасників. Розуміється матеріал мусить бути поширений, а не такий скупий, як подано в примірі.

Якщо є нагода, найкраще переводити сходини на вільному повітрі, десь в ліску, серед природи, далеко від таборового гамору. Такі сходини лишають глибоку рису в душі пластуна, який провів цих дві години в колі своїх найближчих друзів.

ПОЗАОЧНИЙ КУРС ДЛЯ ВПОРЯДНИКІВ ЮНАЦЬКИХ ГУРТКІВ.

Продовженням переведених Пластовими Осередками підготовчих пластових курсів для активу юнацьких частин уважає субреферат УУПЮ позаочний курс для впорядників юнацьких гуртків. Час тривання курсу є передбачений до свята Юрія, матеріал буде подаваний в Інформаторі ч. 6, 7, 8, 9, 10, 11, разом коло 50 сторінок. Всіх тих, які хотіли б одержати посвідку відбутого курсу, обов'язує праця в юнацьких гуртках, як впорядників, есентуально гурткових чи їх помішників та зложення проби при кінці місяця травня, яку переведе Субреферат УУПЮ по областях.

ВПОРЯДНИК ПЛАСТОВОГО ГУРТКА.

Основою пластової праці в гуртку є самовиховання, але воно може проходити лише під умілим керівництвом того, який це перевів сам із собою. Його називаємо впорядником. Ним може бути лише пластун.

Зміст пластової праці, це пластовий виховний матеріал, який містить в собі пластове знання та виробляє пластовий характер і світогляд. Він обіймає собою все, що може і повинно цікавити українського юнака.

Впорядник - це духовий провідник пластового гуртка, це той, який є душею та серцем гуртка. Це той, що виховує пластунів у своїому гуртку та вчить їх розуміти життя, а з тим і оцінювати його із становища Пласту. Впорядник - це не "фахівець", бо такого в Пласті заступає інструктор-спеціаліст, це не "теоретик", бо він має навчити лучити пластову теорію із пластовим життям, а до цього потрібно не так слів, як діл. Це не провідник гуртка, а дорадник, добрий щирий друг. Це не командант-наказник, але пластун, що знає і розуміє зміст та методу пластової праці. Впорядник пластового гуртка це найважливіший виховний пост в Пласті, бо він стає ковалем в кузні, якою є Пластовий Гурток - і він повинен бути лише добрим ковалем, тому і така велика лежить на ньому відповідальність за його працю.

ВИМОГИ ДЛЯ ВПОРЯДНИКА ПЛАСТОВОГО ГУРТКА.

/Див! Правильник Устрою Частин УУПЮ" стор. 7-9./.

Звернути увагу на: здобування пластового знання та подачу його до відома членам Пластового Гуртка, на відбування зі зв'язковими та курінними спільних відправ-нарад.

ПРАВА І ОBOB'ЯЗКИ ЧЛЕНА УУПЮ.

Суттєве у пластовій праці. Пласт, як організація самовиховна, не може перейти до денного порядку над своїм членом. Ціль Пласту це виховання пластового світогляду та характеру, тому Пласт кладе натиск на те, щоб були добрі пластуни, бо добрі гуртки та куріні не мусять мати якраз найкращих пластунів. Звідси вартість пластуна залежить від його особистих вартостей тих, які їм дає пластовий характер та світогляд, тих, які впливають із трьох головних обов'язків пластуна та із 14 точок пластового закону. Нічого отже не стоїть на перешкоді пластунові стати дійсним пластуном, де б він не був, що б він не робив, бо це все є залежним лише від нього. Кожний пластун є зобов'язаний до:

I. Праці над собою - згідно із пластовою системою самовиховання.

II. Активної співпраці у роботі цілого гуртка, яку має характеризувати: ініціатива, конкретна праця, участь в зайняттях гуртка.

III. Придержуватися та виконувати всі пластові приписи обов'язуючі в Українському Пласті та спостережені хибні зголосити своїм провідникам, а протиставитися всім закидам, що їх роблять Пластові люди злої в ді. /Продовження в ч. 8./.

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТОВОГО УЛАДУ.

... Пласт наша гордість і мрія
Для Вітчизни це наш труд.
/Пластовий гімн/.

Історія У.П.У. це важкий, але як же розкішний і приманчивий шлях виховної праці для дужого духового й тілесного росту української молоді, шлях устелений здійсненими бажаннями найкращих виховників юних українських поколінь. Віримо, що ця історія ввійде як одна із сторінок загальної історії України ХХ. століття, бо ж висліді змагань за духа української молоді увінчалися найкращими успіхами.

Організація української молоді п.н. "Пласт", або пізніше Український Пластовий Улад, повстала в роках 1911-1912, як ланка змагань української нації від початків її історичного існування, до виховання молодого, здорового тілом і міцного духом нового покоління. Виникла вона отже з суто-національних українських потреб, опираючись на осягах не тільки української, але й всесвітньої педагогіки, м.ін. на взірцях англійської організації молоді "Скавтінг", що повстала в Англії завдяки генералові Бейден Повелля-ові в р.1908. й захопила скоро молодь усього світу.

Скавтові ідеали служби Богові і Батьківщині, ближнім, послуху пластовим властям, змагання до виховання міцної тілом і духом людини, виложені в т.зв. "скавтовому законі" і "Основних обов'язках скавта", примінили основники Пласту до суто національних українських потреб. Назву організації і її діловодів взяли із козацької традиції. "Пластунами" називали запорожці тих козаків, що зручно вміли підходити ворога і звірину в степовому, чи пізніше в кубанських плавнях. Основниками Українського Пласту були д-р Олександр Тисовський/псевдо - Дрот/ і Петро Франко /оба вчителі української гімназії/ та студент університету Іван Чмола. Першу статтю про Пласт Петра Франка помістило на своїх сторінках "ДІЛО" з дня 2. грудня 1911 р. П. Франко рівночасно засновує таємний пластовий гурток зі старших учнів у Львові. В наступному році засновуються гуртки при львівській "Січі" під проводом І. Чмоли, в семінарії У.П.Т. і філії академічної гімназії. Д-р О. Тисовський організує 21.4.1912 р. пластовий гурток академічної гімназії у Львові, який стає властивим зав'язком Українського Пластового Уладу. Рівночасно в 1911 р. засновується пластова організація в Києві під проводом д-ра Анохіна. Так то українська молодь не лишилась позаду інших культурних націй світу. Вже по перших проявах пластового руху починається в нас його організаційне оформлення та опрацювання системи, відповідної до наших національних традицій та української ментальності.

Перше своє велике поширення найшов Пласт у Галичині в р.р. 1912-1914, поборовши консервативні погляди власної суспільності і ворожих українству елементів. Ці роки визначили положення твердих основ пластової організації: почали відбуватися з'їзди представників пластових частин міст Галичини, бо ж Пласт обняв головно еліту шкільної молоді, створився організаційний комітет. Львів стає осередком пластової праці. Там вийшло кілька чисел першого українського журналу "Пластовий Табір", там же появилися перші пластові підручники д-ра О. Тисовського "Пласт" і П. Франка "Пластові гри й забави".

Але приходить друга половина року грози і надій. 1914. Світова війна перериває організаційну працю, одначе переконливо виправдує потребу цієї нової патріотичної виховної організації, бо багато її членів здало тоді життєвий іспит у всіх ділянках праці та боротьби за краще майбутнє України.

Свою першу фазу діяльності кінчить теж Пласт на східних областях українських земель, на Придніпрянщині. Там українська молодь виявила

свої пластові ідеали у відділах загально-російської організації "Бой-скавтів" насичуючи свою працю новими національними елементами. Такі гуртки повстали в Бахматчині, в Києві й на Харківщині, однак й там світова війна перервала творчий пластовий рух.

/Продовження слідує/.

ПЛАСТУН В ПОЗЕМЕЛЛІ.

Життя пластуна в поземеллі, співжиття із природою та тасма розмова з нею є головними вмiлостями, які повинен кожний із нас засвоїти та які повинні увійти у глибоке нутро нашого пластового я. Перебування серед природи, а з тим разом і спорт розвиває в першій мірі наші фізичні справності: гартує наше тіло, розвиває обсерваційні змісли, виробляє самозарадність, дає можливість пізнати людей, тваринний та рослинний світ пізнати свій рідний край та чужі землі, їхні звичаї та обичаї. Перебування пластуна в поземеллі вимагає рівночасно від нього надбання певних теоретичних знань, засвоєння влучних та мудрих порад "старих вовків", що має твердий нерозривний зв'язок із такими ділянками як мандрівництво, поземеллезнавство, картознання, а разом із тим природознавство, що викликає в нас любов до всього нашого оточення.

П о з е м е л л е з н а в с т в о .

Знання поземелля в його прерізних видах є необхідністю для кожного пластуна. Але щоби вивчати поземелля треба найперше знати, як воно творилось, які форми прибрало та яких змін з того часу по сьогоднішній день зазнало. Про це, як теорилось поземелля, як творилась земська кора, говорить нам теорія знаменитих географів та геологів Канта і Ля-Пляса. Первісний вид нашої землі - вогниста куля, яка в наслідок обниження температури почала остигати, утворюючи кругом себе шкаралушу - земську кору. З бігом часу кора починає грубувати, а й рівночасно скорчуватись /речовини в наслідок охолодження зменшують свій об'єм/. Внутрі утвореної кори /не земської кулі/ в наслідок безнастанного скорчування повстає тиск, який в міру дальшого скорчування все збільшується, а вкінці доходить до своїх меж та перемагає силу ціпкості цієї кори. В наслідок цього тиску, а також тиску газів із нутра землі, земська кора починає змінювати свій вид. Творються високі піднесення /їх називаємо горами/, западини /долини, яри/. В деяких місцях земська кора тріскає і крізь ці щілини виходить із нутра землі плина лая /ці явища називаємо вульканами/. В наслідок охолодження скроплюється вся водна пара, яка оточувала землю, і у виді дощу спадає на її поверхню. Вона, змагаючи до вирівнання свого стану, наповняє ці западини. Так утворюються океани, моря, озера та ріки. Рівночасно починають свою розкладову роботу різні атмосферичні та природні чинники. Активний кисень жадібно лучиться із металами та неметалами, що входять в склад земської кори, утворюючи на її поверхні тонку верству оксиду. Вода, що спливає із гір в долини, забирає зі собою дрібні частини земської кори /шутер, пісок, оксиди/ та наносить їх на нижче положені місця. Ця зрівнюча та руйнуюча робота води змагає до вигладження - вирівняння земської кори і сьогодні. Внутрі земської кори творяться великі збірники води /підземні озера/, які підмивають поверхню земської кори і спричиняють те, що вона в цих підмитих до крайности місцях западається. Ці рухи називаємо тектонічними.

В щілини земської кори напливає вода, яка в зимі замерзає /поширює свій об'єм/ і рівночасно розтискає - побільшує ці щілини. Щілини ці з року в рік побільшуються, а вкінці зовсім розпадаються, ділячи гору чи скелю на дрібніші частини. Так повстають нові щілини, туди напливає знову вода, зимою вона знову замерзає... і так з великих та могутніх скель творяться звалища каменюк, шутру, піску, які вода забирає із собою на доли.